

Stephan Abarbanell

Het licht van die dagen

Vertaald uit het Duits door Marcel Misset

SIGNATUUR

2020

1

Beiroet, augustus 2015

Daar lag ze, de stad, okerkleurig, ondoordringbaar. Rijen huizen onder een melkachtig waas. Een boulevard langs zee, omzoomd door palmen. Op een verhoging boven het water een reuzenrad. In de heuvels erachter flikkerende, blauwe zwembaden, als morsetekens die de vroege ochtend verkondigden. Boven het zuiden van de stad zette het vliegtuig de landing in. *Welcome to Rafic Hariri International Airport.*

Robert Landauer maakte zijn veiligheidsgordel los, pakte zijn reistas uit het bagagevak, legde zijn jasje over zijn arm en streek het glad. Hij had zijn leesbril voor de landing keer op keer gepoetst en voor het leeslampje aan het plafond gehouden, tot hij merkte dat de passagier die naast hem zat fronsend naar hem keek.

Footprint Travel Guides – Lebanon & Syria, de reisgids die hij na een vergeefse speurtocht in Berlijn bij een online boekhandel in Sussex had gevonden, ‘gebruikt, maar als nieuw’, stopte hij samen met de bril in zijn reistas. Ondanks verschillende pogingen was hij blijven steken in het hoofdstuk ‘Before You Travel’. Na een paar alinea’s waren zijn ogen dichtgevalen, zijn wijsvinger lag als een bladwijzer tussen de pagina’s.

Een luchthavenbus bracht hem naar de terminal. Met de andere passagiers, voornamelijk Libanezen, allemaal op een kluitje, met één hand hangend aan een vlekkerige metalen stang en de andere hand naar versleten munten ruikend, met

boven zijn hoofd de gierende airco, voelde hij zich nederig als een vrachtje dat moest worden afgeleverd, maar hij had het niet anders gewild.

Op weg naar de uitgifte van de bagage werden de passagiers verwelkomd met een fototentoonstelling. Brandende huizen, verwoeste straten, checkpoints, uitgebrande tanks, mitrailleur-nesten, vrouwen die rouwend en door smart verscheurd hun armen ophieven: beelden van de Libanese burgeroorlog. De eerste foto's in zwart-wit, de latere in kleur. Beelden uit de tijd na de moordpartijen, toen de stad weer begon te groeien, wild, zo eerzuchtig als Rio of Abu Dhabi, Global Money voor de toekomst, de nieuwe straten netjes aangeveegd. De 'groene lijn', die ooit de stad deelde nog slechts een kerf in de ziel van hen die niet kunnen vergeten.

Voor de aankomsthal ging hij op zoek naar een taxi. Hij rook de adem van de vreemde stad, proefde het zout op zijn tong en voelde de wind van zee; zacht, zwaar en warm. Zijn jasje sloeg hij over zijn schouder.

Hij hield een taxi staande. De auto stopte, de chauffeur riep iets door het geopende raam. Landauer hoorde iemand achter zich lachen en draaide zich om.

'Hij is voor u,' zei de jonge vrouw. Ze sprak Duits met een licht accent. Landauer gokte op Noord-Europa en vroeg zich af hoe ze zijn nationaliteit zo moeiteloos had geraden. Ach, natuurlijk. Uit de zak van zijn jasje stak een opgevouwen, ongelezen exemplaar van de *Berliner Tagesspiegel*.

'Mijn excuses, ik had u niet gezien. Neemt u hem, alstublieft.' Even stonden ze besluiteloos naast elkaar.

De chauffeur stapte uit en deed de kofferbak open. Hij droeg een strak, modieus T-shirt, een Wayfarer van Ray-Ban en zijn haar was in een paardenstaartje geknoopt.

'Hamra, West-Beiroet. En u?' vroeg de vrouw. Ze had kortgeknipt, blond haar. Een *pixie cut*, bijna jongensachtig.

'Crowne Plaza Hotel,' antwoordde hij.

‘*Hamra and Hamra*,’ zei de taxichauffeur in het Engels. Hij pakte met één hand Landauers reistas en met de andere de koffer van de jonge vrouw, zette ze beide achterin en hield de achterdeur open. ‘Zelfde prijs,’ zei hij.

De jonge vrouw stapte in, Landauer liep om de taxi heen en nam naast haar plaats.

Ze noemde een adres, Rue Mansour Jurdak, vlak bij het Saoedische consulaat. Ze was duidelijk niet voor het eerst in de stad.

‘Diana Towers Hotel,’ zei de chauffeur, ‘en u, *mister*, Crowne Plaza? Als u de ramen openzet kunt u elkaar uit de krant voorlezen.’ Zijn Engels klonk geroutineerd. Hij gaf gas en reed weg.

Binnen de kortste keren raakte de jonge vrouw met hem in gesprek, in het Engels, Frans en af en toe in het Arabisch. De chauffeur reageerde alsof het bij zijn werk hoorde. Ze vroeg naar het weer, naar de vluchtelingen uit het buurland, de nieuwste politieke roddels, naar het buiten werking gestelde parlement en of restaurant zo-en-zo in het stadsdeel Gemayze nog bestond. Niet? *Shit. Too bad.*

‘*What a pity*,’ zei de chauffeur.

‘*Merde*.’ Een pittige tante.

Landauer keek uit het raam. Taxi’s, vrachtwagens, limousines met getinte ramen, Mercedesen, Audi’s, BMW’s en Lexusen reden langs met kentekens van Beiroet, Jounieh of Damascus.

‘Kent u Beiroet?’ Ze wendde zich abrupt tot Landauer. ‘Ook het zuiden, al-Dahiye, het duistere deel van de stad? Zin in een avontuur?’

Hij wist niet wat hij moest zeggen.

‘Oké, we proberen het,’ zei ze, en ze legde haar hand op de schouder van de chauffeur. Of hij de snelweg kon verlaten en de oostelijke route door de stad wilde nemen. In Cola kon hij de grote weg weer op. De chauffeur schudde beslist zijn hoofd. Ze wendde zich weer tot Landauer.

‘Hezbollah-gebied, het hele stuk hier rechts. Ik vind dat u het zou moeten zien. In ons zijn ze niet geïnteresseerd, tenzij u een Saoedische prins bent op weg naar uw villa in de bergen, waar ze een hoop losgeld voor zouden kunnen vragen.’

Landauer zag in de achteruitkijkspiegel dat de chauffeur met een smekende blik steun bij hem zocht.

‘Niet afhaken nu,’ zei ze.

‘Is die kleine omweg nemen niet wat roekeloos van ons?’ Hij hield niet van de stem waarmee hij dat vroeg.

‘Roekeloos?’ Lachend haalde ze een pakje Marlboro Lights tevoorschijn. ‘Rookt u?’

Landauer sloeg het aanbod af. Toen hij jong was had hij af en toe gerookt, maar op een keer was hij ermee gestopt, hij wist niet meer precies wanneer.

Ze gaf de chauffeur een sigaret, hij keek ernaar en stopte hem toen achter zijn oor. ‘Als hij die kleine omweg neemt, dan toch niet vanwege een stomme sigaret. En ook niet voor duizend dollar, maar gewoon, omdat hij een man is.’

De chauffeur vloekte binnensmonds, schudde zijn hoofd en nam zonder vaart te minderen de eerstvolgende afslag. De wagen begon te hobbelen op de parallelbaan langs de snelweg naar het noorden. Ondanks inslagkraters en rondslingerend vuil minderde hij geen vaart. Langs de weg gleden garages voor vrachtwagens voorbij, oude Mercedes-trucks met watertanks, vrouwen in zwarte chadors, groente- en fruitstalletjes. De middenbaan was niet meer dan een strook zand, stenen, lege plastic vaten en oude autobanden. Aan de lantaarnpalen hingen foto’s van een in zwart gehulde, waakzaam op hen neerkijkende moellah. Foto’s en handbeschilderde borden.

‘Hassan Nasrallah. Een interview met hem zou voor mij de jackpot zijn. Uitgesloten. Elke nacht in een ander bed. Een van de meest gezochte mannen wereldwijd. De zuiderburen zouden al blij zijn met een arm of een been van hem, maar zelfs dat is ze nog altijd niet gelukt.’

De 'zuiderbuur' Israël. Ook daarvoor was hij hier. Hij voelde in de binnenzak van zijn jasje en zocht naar zijn paspoort, een nieuw, dat hij speciaal voor deze reis had aangevraagd, eentje zonder stempels die hem konden verraden.

Of ze genoeg hadden gezien, wilde de chauffeur weten. Zonder hun antwoord af te wachten sloeg hij af naar het westen, de kant van de zee op, en niet veel later reden ze weer op de snelweg.

Landauer voelde de spanning wijken. De boord van zijn overhemd was kletsnat. 'U bent journaliste?'

'Ik werk aan een serie artikelen over het nieuwe nabije Oosten, dat zichzelf alweer bijna heeft afgeschafte. Oorspronkelijk was het een kleine reportage over de moord op Yitzhak Rabin en het treurige jubileum van de vredesverdragen. Israël en de conservatieven, Israël en de Palestijnen. Maar als je in deze regio ergens aan begint is het altijd moeilijk om een einde te vinden. Een begin ook trouwens. Allemaal losse eindjes.'

'Rabin. Dat is twintig jaar geleden. November 1995. Yigal Amir, op het Koningen van Israëlplein. Drie schoten, zelfgemaakte dumdkogels. De dokters waren kansloos met Rabin.'

'U bent dokter?'

'Niet voor zoiets.'

'Maar u lijkt bekend met de regio.'

'Vroeger... ja, een beetje misschien.' Door de voorruit zag hij op een verhoging het reuzenrad staan dat hij vanuit het vliegtuig had gezien. Eenzaam en verlaten stond het daar, alsof de kermisgasten allang verder waren getrokken en het ijzeren gevaarte met de kleur van geronnen bloed als geschenk hadden achtergelaten, als een vervloeking.

'Ik heb net een week Cairo achter de rug,' zei de jonge vrouw. 'Nu een paar dagen Beiroet. En dan via Istanbul naar Tel Aviv. Rechtstreeks kan niet. Als in Israël echt iemand zijn mond opendoet, kan ik terug naar mijn schrijftafel in Amsterdam.'

Redactie Buitenland en Veiligheidspolitiek bij *de Volkskrant*. Met een kleine *d*, we zijn nu eenmaal een klein land en zijn misschien daarom wel extra geïnteresseerd in andere kleine landen.' Ze lachte vrolijk en onbekommerd.

Haar telefoon ging. Ze keek op het display en liet hem weer in haar tas glijden. 'Mijn fotograaf. Hij wacht op me in het hotel.'

Landauer was blij dat ze hem niet had gevraagd wat hem naar de stad bracht. Wat had hij moeten antwoorden? Een dokter op dwaalwegen? Een onderzoeker zonder heldere hypothese? Een mislukkeling? Een gek? Zelfs dat misschien wel.

De vrouw keek uit het half neergelaten raam. Door de tegenwind werd haar voorhoofd zichtbaar. Haar lippen weken iets van elkaar. Ze zoog de lucht diep op.

'Ruikt u dat?'

Natriumchloride, dacht hij. In de natuur in grote hoeveelheden aanwezig, voor het grootste gedeelte opgelost in het zeewater, een gehalte van ongeveer drie procent, bij elkaar $3,6 \cdot 10^{16}$ ton. Zo luidde de formule. Met formules kon hij overweg. Althans, daar ging hij van uit, bijna zijn hele leven lang, en het werd bevestigd door internationale onderscheidingen, prijzen en stromen geld uit de industrie. 'Ja, de zee,' antwoordde hij.

'Hitte, vocht en zout. Zonder wind zou het hier niet te harden zijn. Maar van de wind kun je op aan in Beiroet.'

Ze verlieten de snelweg en bogen even later van de promenade langs zee af naar rechts. De straat richting Hamra liep geleidelijk op, de weg werd voller. Ze stonden stil. Getoeter, gedrang, politieagenten op motorfietsen die met de armen over elkaar toekeken.

'Het water is afgesloten,' zei de chauffeur. 'Sinds gisteren. De gemeente kan niet meer leveren. Iedereen moet water kopen, de tankwagens blokkeren de straten. Wilt u van hier af lopen? Dat gaat zeker sneller.'

Ze keken elkaar aan, de jonge vrouw knikte. Landauer betaalde en gaf een royale fooi. Ze stapten uit.

De jonge vrouw sleepte haar koffer achter zich aan, hij droeg zijn reistas over zijn schouder. Een kat sprong van een muurtje en trippelde achter hen aan. Hij kwam uit de richting van de oude, stilgelegde vuurtoren, die tussen de hoogbouw beschutting leek te hebben bezocht.

‘Hier scheiden onze wegen zich,’ zei ze toen ze bij de Rue Mansour Jurdak kwamen. Ze wees hem de weg naar zijn hotel. ‘Dank u voor de shuttle.’

‘U bedankt,’ zei hij. Voor hij haar naar haar naam kon vragen was ze al uit het zicht verdwenen.

Hij had vanuit Berlijn zijn komst aangekondigd bij professor Stéphane al-Soury. Zijn collega had per ommegaande gemeld dat hij uitzag naar het bezoek uit Duitsland. Ze hadden afgesproken dat Landauer zich vanuit het hotel zou melden en dat ze elkaar later, ‘bij een eenvoudig avondmaal’, zoals al-Soury het omschreef, in zijn appartement zouden treffen. Landauer hoopte op advies hoe hij het aan moest pakken. Maar in hoeverre moest, kon hij hem in vertrouwen nemen?

In zijn Amerikaanse tijd had hij in Philadelphia met zijn Libanese collega, die een paar jaar ouder was en afkomstig uit een vermogende, Levantijs-christelijke familie, in de kliniek van de University of Pennsylvania samengewerkt op het gebied van medicijnonderzoek, maar ze hadden privé eigenlijk nooit een woord met elkaar gewisseld. Ondanks zijn royale vriendelijkheid, die hij in stilte vaak had bewonderd, had al-Soury hem altijd onbenaderbaar geleken, al zou een buitenstaander hen waarschijnlijk als intieme collega's hebben beschouwd. Hij had al-Soury een keer geholpen en zijn carrière gered toen de Verenigde Staten kort na de aanval op Irak in de greep raakten van de angst voor terroristische aanslagen en de Libanese professor het land uit dreigden te zetten. Dat

moest een vergissing zijn. Een datafout. Via een reeks contacten, steeds hogerop, was het hem als lid van de faculteitsraad gelukt om dat wat onvermijdelijk leek af te wenden. Professor al-Soury mocht in het land blijven, kon blijven lesgeven en kon zijn onderzoek voortzetten. Hij had zich nooit afgevraagd wat de Amerikaanse ambtenaren tegen zijn collega hadden in te brengen en of zijn interventie niet ook een beetje roekeloos was geweest.

In Berlijn was zijn oude collega hem weer te binnen geschooten. Ook dat hij uit een politiek actieve familie stamde en het land waarschijnlijk als geen ander kende. Bovendien had hij gelezen dat al-Soury in zijn vaderland een politieke carrière nastreefde, met als doel een sterk, verenigd Libanon. Dat stond in de tekst op de website van zijn nieuwe partij onder het logo; een ceder op een rode ondergrond.

En u, mijn beste collega, wat brengt u naar ons land? Landauer zou het moeten uitleggen. Hij zocht naar een handvat, een aanknopingspunt. Maar was al-Soury te vertrouwen, kon hij een bondgenoot zijn in deze affaire? Aan welke kant had hij gestaan toen, nu dertig jaar geleden? Zou al-Soury hem niet zelfs ronduit in zijn gezicht uitlachen, hem niet beschouwen als een buitenlander die aan zelfoverschatting leed als hij hem het doel van zijn reis verklaarde; iemand in deze vreemde stad proberen te vinden naar wie anderen de zoektocht al lang hadden opgegeven? Zoveel naamlozen en vergetenen hadden het leven gelaten in dit land, op straten, op pleinen, in kiezelgroeven, bij roadblocks of op van angst bezwete matrassen, zovelen waren spoorloos verdwenen, net als zij. En uitgerekend hij, een arts, een onderzoeker, die het land nauwelijks kende, wilde haar vinden!

Landauer had besloten om spontaan te beslissen of hij al-Soury in vertrouwen zou nemen en de ontmoeting met zijn collega tot nader orde te beschouwen als een mogelijkheid om de eerste avond in een vreemd land tenminste in bekend ge-

zelschap door te brengen. Verder zou hij wel zien.

Zijn kamer was op de tiende verdieping en keek uit over het westen van de stad, over zee. Hij zette zijn reistas naast het bed. Op het nachtkastje lag een envelop met een kaartje erin.

Cher Robert,

Om 17.00 uur staat mijn auto bij je voor de deur. Ik verheug me op ons weerzien. Ik hoop dat je goed bent aangekomen en dat je je hier thuis voelt.

Stéphane

Al-Soury was hem voor geweest.

In de hotelbar op de eenentwintigste verdieping bestelde Landauer een kop koffie en een sandwich. Aan beide kanten van de enorme ruimte, die de hele oppervlakte van het hotel besloeg, zaten ramen, van de vloer tot aan het plafond. Daarachter de groeiende stad. Hij zag bouwvakkers met helmen, onwezenlijk hoge, zwenkende bouwkransen die aan lange draden metalen spanten, raamkozijnen en glinsterende gevelbekleding ophesen. De bar ging over in een zwembad. Hij besloot straks na zijn tussendoortje te gaan trainen, ook om de spanning kwijt te raken. Hij wierp een blik op het bad en zag in één oogopslag dat hij zijn twintig baantjes in Berlijn, twee keer per week onder toezicht van zijn trainer Paolo, vanwege de afmetingen van het hotelbad zou moeten verdubbelen, los van de aftrek van tien baantjes die hij zichzelf zou gunnen vanwege de vermoedens van de reis. Plus de leeftijdsaftrek van vijf jaar, die hij zichzelf vandaag toekende; hij was tenslotte achtenvijftig, al zag je hem zijn leeftijd niet aan. Streep eronder. 'Laten we zeggen vijftientwintig Beiroet-baantjes,' zei hij zacht in zichzelf en hij liet de rekening voor de koffie en de sandwich op zijn kamernummer zetten.

Even voor vijven stond hij in de lobby van het hotel. Een zwarte Mercedes met getinte ramen stond voor de ingang op hem te wachten. De hitte overviel hem. Hamra Street, voor het hotel, stond vol verkeer. Toeteren, herrie, scooters van Japanse en Koreaanse makelij die zich tussen de auto's door wurmden en vaak hele gezinnen transporteerden: vader voor-, moeder achterop en tussen hen in twee kinderen, als levensechte poppen. Een meisje van vijf viel hem op. Hij keek haar na.

Bij de ingang van het hotel zat een bedelaar gehurkt op de stoep. 'Suri,' zei de man in het donkere pak die het achterportier openhield. Achter het stuur zat een chauffeur. De motor en de airco stonden aan. Ze reden de oprit af. De man, die nu naast de chauffeur zat, wees nog een keer naar de bedelaar, de Syriër.

'Refugees, many, many,' zei hij, en hij greep met één hand achter zich naar zijn riem, haalde een pistool tevoorschijn en legde het, nadat hij de veiligheidspal had gecontroleerd, in het handschoenvakje. Hij draaide zich om naar Landauer.

'Zit goed? Rit duurt niet lang. Asrafieh. Prachtig,' zei hij in gebroken Engels en hij draaide zich weer om.

Landauer wist dat al-Soury in een van de mooiste, christelijke stadsdelen woonde. Ze volgden de boulevard langs de kust en bogen langs de baai en de jachthaven in oostelijke richting af. De motor liep bijna geruisloos. Landauer snoof de geur op van de lederen bekleding en inspecteerde de grote hoeveelheid knopjes en schakelaars, waarvan de functie hem onduidelijk bleef.

De straat waar al-Soury woonde werd aan weerszijden door boomkruinen beschaduwde. Het huis waarvoor ze stopten, enkele verdiepingen hoog, leek te bestaan uit een groot aantal ruim opgezette appartementen en werd door een hoog hek van het trottoir gescheiden. De rijder had zijn pistool weer in zijn holster gestoken. Hij begeleidde hem naar de toegangspoort van het terrein en meldde zijn komst via de intercom.

Zoemend zwaaide de poort open. Een butler met een Aziatisch uiterlijk, gekleed in een wit, uniformachtig jasje, deed voor Landauer open, heette hem welkom en liep voor hem uit een trap op. Via een reeks hoge, in pasteltinten geschilderde kamers, gedecoreerd met oude meubels, beelden, grote schilderijen en zilveren kandelaars, ging hij hem voor naar een loggia die door lantaarns werd verlicht. Boven hun hoofden wentelde geruisloos een grote ventilator.

Hij had al-Soury al een paar jaar niet meer gezien, zijn collega was al lang met emeritaat, maar hij leek nauwelijks ouder geworden. Zijn hoofd als altijd licht gebogen, alerte, donkere ogen, beweeglijke, sierlijke handen. Een donkerblauw pak, een overhemd met de boord los, zwarte mocassins, minstens van Tod's, Prada of een nog exclusiever merk.

‘Wat fijn dat je de weg naar ons hebt weten te vinden. *Bienvenu, cher Robert.*’ Hij reikte hem de hand.

Landauer was vergeten dat al-Soury zijn naam op het Penn Medical Center in Philadelphia altijd op zijn Frans had uitgesproken. De butler was met een zilveren dienblad roerloos naast ze blijven staan. Al-Soury gaf hem kort instructies. De butler boog en kwam even later met een fles Château Ksara Chardonnay Cuveé du Pape terug. Een witte wijn uit de Bekavallei, zoals al-Soury met een zekere trots uitlegde toen hij hun glazen vulde.

Nadat ze een paar herinneringen aan hun gezamenlijke tijd in Philadelphia hadden opgehaald en al-Soury de noodlottige verwickelingen waar Landauer in Amerika in verwickeld was geraakt had gememoreerd – *terrible!* – gingen ze aan tafel. Tegen een muur die de loggia scheidde van het huis was een buffet klaargezet: dikke plakken rosbief, gegarneerd met kruiden, gebakken aardappeltjes, zowel ingelegde als gestoomde groenten, salade, twee dressings en op een houten snijplank verschillende kazen.

Ze waren nog maar nauwelijks gaan zitten of al-Soury wilde

al weten wat hem naar Libanon bracht, nu nauwelijks iemand de weg naar het land wist te vinden, noch toeristen, noch de rijke sjeiks voor wie die weelde aan hotels was gebouwd, omdat ze geen zin hadden zich nog langer op weg van het vliegveld naar de stad door sjiieten en de Hezbollah te laten beroven.

‘Ik heb dit land altijd al een keer willen zien,’ antwoordde Landauer. Iets weerhield hem ervan al-Soury meteen in vertrouwen te nemen. ‘Je weet dat ik door ons beroep veel heb gereisd, maar een paar landen ontbraken nog op mijn lijstje, hoewel ze in mijn hoofd altijd een prominente plek hebben ingenomen. En ik heb de tijd, een klein privilege van het ouder worden en mijn tegenwoordige levensomstandigheden.’ Hij was zelf verbaasd hoe makkelijk die leugens hem over de lippen vloeiden. Alleen de laatste zin was waar, een pijnlijke waarheid.

Al-Soury hief zijn vork. ‘Dat doet me plezier. Overigens zijn veel mensen hierheen gekomen om een droom in vervulling te laten komen, maar ontwaakten ze in een nachtmerrie.’ Hij keek Landauer doordringend aan, alsof hij heel goed wist dat die iets voor hem verborgen hield, maar toen glimlachte hij en legde een hand op Landauers arm.

Ze aten verder en al snel raakten ze in verhitte vakdiscussies verzeild. Hij was nog altijd redelijk *à jour*, zei al-Soury. Hoewel, de spectaculaire vooruitgang op medicinaal en farmaceutisch gebied duizelde hem steeds vaker als hij erover las, en hij was blij dat hij het niet meer allemaal hoefde bij te houden. En trouwens, was levensverlenging eigenlijk wel de goede weg? Daar twijfelde hij aan. Maar misschien waren het gewoon van die overwegingen van een langzamerhand oud wordende melancholicus en was het goed dat Robert het in Berlijn nog een keer was gaan proberen: hij hoorde nog niet bij de oude garde. Een middel tegen alzheimer zou ongetwijfeld een enorme markt openbreken.

‘Ik ben nog steeds wetenschapper en arts, geen zakenman,’ zei Landauer. ‘Dat nieuwe begin in Berlijn is me niet licht gevallen. Het is een vreemde gewaarwording, je vlak voor je zestigste ineens een stagiair in een nieuw tijdperk te voelen. Kun je je dat voorstellen?’

‘Je wilt iets voltooien, toch? En de mensheid uiteindelijk be-roven van de genade der vergetelheid,’ zei al-Soury, glimlachend. ‘Mijn gelukwensen!’ Veel mensen werden tegenwoordig zo oud dat ze het kastje daarboven – hij tikte tegen zijn slaap – nog heel lang nodig zouden hebben. Vooral jongeren, met hun vooruitzicht op een halve eeuwigheid leven. ‘Ik kom uit een andere tijd. Het leven was toen kort. Veel te kort,’ zei hij, het servet op zijn knieën gladstrijkend. Even leken zijn gedachten af te dwalen.

De butler verscheen voortdurend aan tafel om hun glazen bij te vullen, bij het hoofdgerecht een zware rode wijn uit Ksara.

Ze proostten opnieuw en keken elkaar aan. Al-Soury’s ogen fonkelden, alsof hij wilde zeggen: Nog deze avond zul je me je verhaal vertellen, geachte collega. Ze namen een slok en zetten hun glazen weer neer.

‘Welkom in Libanon, Robert,’ zei al-Soury. Hij wenkte met zijn servet de butler die als een standbeeld naast de tafel met het buffet stond. Het geluidloze commando wekte hem weer tot leven. ‘Je kunt afruimen, Joachino. En breng ons een fles arak. De beste die we hebben.’